

گالری

گالری مهر شناسنامه گلستان است

یکشنبه ۲۴ خرداد ماه ۱۴۰۵ / سال بیست و هفتم / شماره ۸ / ۲۱۹۰ / صفحه ۲۵۰۰ تومان

۳

زایاله، فاضلاب و گرد و غبار سه چالش اصلی محیط زیست گنبد کاووس

۴

شهریار جوان

۵

توسعه گلستان روی ریل پروژه‌های کلان

تابلوساز علی پور

مجری انواع تابلوهای تبلیغاتی...

گرگان، بلوار مدرس، نبش مدرس ۹

تلفن: ۰۹۱۱۵۶۷۱۳۶۹ تماس: ۰۹۱۱۵۶۷۱۳۶۹

یادداشت اول

خاموشی دیجیتال

فاطمه سراوانی

قطع طولانی مدت اینترنت در ایران، دیگر صرفاً یک اختلال فنی یا محدودیت ارتباطی نیست؛ این اتفاق در سال‌های اخیر به تجربه‌ای فرساینده و پرهزینه برای جامعه تبدیل شده است. در جهان امروز، اینترنت تنها ابزاری برای سرگرمی یا حضور در شبکه‌های اجتماعی نیست، بلکه بخشی جدایی‌ناپذیر از زندگی روزمره، اقتصاد، آموزش، ارتباطات و حتی سلامت روان مردم به شمار می‌رود. طبیعی است که قطع شدن چنین بستری، تنها چند سایت و اپلیکیشن را از دسترس خارج نکند، بلکه احساس امنیت، ثبات و آرامش روانی جامعه را نیز دچار اختلال کند. در روزهایی که اینترنت با محدودیت یا قطعی گسترده مواجه می‌شود، نخستین آسیب متوجه اقتصاد و معیشت مردم است. هزاران کسب‌وکار کوچک و متوسط که بر پایه فروش آنلاین، تبلیغات دیجیتال یا ارتباطات اینترنتی شکل گرفته‌اند، ناگهان با توقف فعالیت روبه‌رو می‌شوند. تولیدکنندگان محتوا، فروشگاه‌های اینترنتی، برنامه‌نویسان و بسیاری از مشاغل نوین، در چنین شرایطی عملاً منبع درآمد خود را از دست می‌دهند. زبان مالی ناشی از این وضعیت فقط در آمارهای اقتصادی خلاصه نمی‌شود؛ پشت هر عدد، خانواده‌ای قرار دارد که با نگرانی از آینده، کاهش درآمد و فشار معیشتی دست‌وپنجه نرم می‌کند. اما شاید بخش پنهان‌تر ماجرا، تأثیرات روانی و اجتماعی قطع اینترنت باشد؛ آسیبی که کمتر دیده می‌شود اما ماندگاری بیشتری دارد. انسان امروز، بخش مهمی از ارتباطات، اخبار، آموزش و حتی احساس تعلق اجتماعی خود را از طریق فضای مجازی تجربه می‌کند. وقتی این ارتباط ناگهان قطع می‌شود، جامعه با نوعی بلا تکلیفی و اضطراب جمعی روبه‌رو می‌شود؛ اضطرابی ناشی از بی‌خبری، انزوا و ناتوانی در برقراری ارتباط با جهان پیرامون. دانش‌آموزان و دانشجویان نیز از جمله گروه‌هایی هستند که بیشترین فشار روانی را تحمل می‌کنند.

ادامه در صفحه ۲

شترهای گلستان؛ گنجی که در ترکمن صحرا نفس می‌کشد

« ۸ »

تعهد هشت میلیون نفر ساعت آموزش فنی و حرفه‌ای گلستان

« ۷ »

پیشروی تونل معدن جوزجال متوقف شد

« ۵ »

دوره‌های گرگانی‌ها

عکاس: ستایش مری مداح

تا ۷ کیلومتر است. همچنین بیش از ۲۵ قلعه‌شهر در مسیر دیوار هست که محل استقرار فرماندهان منطقه بوده است. در طول مسیر، قلعه‌هایی که داریم اتاق‌های سربازها بودند. تعداد این قلعه‌ها به عدد ۳۶ می‌رسد. یکی از این قلعه‌ها، قلعه شماره ۲ در روستای کسر پیشکمر است که حفاری شده و نقشه‌ی ژئوفیزیک آن تهیه شده است. در این قلعه خمره‌های بزرگی برای نگهداری مواد غذایی کشف شده است. برآورد می‌شود که در این ۳۶ قلعه بیش از ۳۰ هزار سرباز مستقر بودند. یافته‌های باستان‌شناسی ما به دلیل کاوش‌های محدود کم است و بیشتر شامل سفال‌ها، سکه‌ها و ابزارهای فلزی است. امیدواریم با کاوش‌های گسترده‌تر در آینده، یافته‌های بیشتری به دست آوریم. ما باید دیوار گرگان را با دیوار چین و دیوار هادریان مقایسه کنیم. دیوار گرگان کاملاً با آجر ساخته شده. در حالی که دیوار چین ترکیبی از سنگ و آجر است. همچنین دیوار هادریان در انگلستان واقع شده که با سنگ ساخته شده است. اقداماتی که برای معرفی دیوار گرگان انجام شده شامل نقشه‌برداری، مستندسازی و آماده‌سازی پرونده ثبت جهانی است. ما مسیر دیوار را ساماندهی کردیم تا برای بازدید گردشگران آماده شود. کارهای پژوهشی و کتاب‌های متعددی درباره دیوار گرگان چاپ شده است که به معرفی این اثر کمک می‌کنند. همچنین برخی کتاب‌های چاپ شده در این باره در سطح ملی برنده جوایزی شده‌اند.

ادامه در صفحه ۲

آمریکایی که برای عکس‌برداری هوایی به ایران آمده بودند، انجام شد. اولین نقشه‌های مسیر دیوار گرگان هم توسط همین تیم آمریکایی رسم شده است. اولین کاوش‌های باستان‌شناسی توسط مرحوم آقای محمدیوسف کیانی در دهه ۵۰ انجام شد و نتایج آن در مجله اثر چاپ شد. این اولین نظریه باستان‌شناسی درباره دیوار بزرگ گرگان بود و معیاری برای کاوش‌های آینده شد. به مرور زمان، با ثبت دیوار بزرگ گرگان در سال ۱۳۷۸، مستندسازی دیوار از غرب به شرق شروع شد و کل مسیر دیوار گرگان نقشه‌برداری شد و تمام بناها، کانال‌های باستانی، کوره‌های آجرپزی و کانال‌های آبرسانی شناسایی و مستندسازی شد و نتایج آن به چاپ رسید که هم‌اکنون در پایگاه دیوار گرگان موجود است. عناصر اصلی ساخت دیوار گرگان آب و خاک بودند. نقش کانال‌ها در ساخت دیوار بسیار مهم بود. چرا که اگر آب نبود، ساخت دیوار امکان‌پذیر نمی‌شد. این نشان‌دهنده‌ی دانش ساسانیان در مدیریت آب در آن زمان است. در طول مسیر دیوار، بیش از ۳۶ قلعه، ۵ برج نگهبانی و بیش از ۵ کانال آبرسانی و سد گرگز وجود دارد. این‌ها همه از دوره ساسانی باقی مانده‌اند که موجب ارزش بیشتر این بنا می‌شوند. لازم به ذکر است که سد گرگز در سال ۱۳۷۸ شناسایی شد و اکنون به عنوان یک جاذبه‌ی گردشگری مورد بازدید علاقه‌مندان قرار می‌گیرد. بیش از ۵ کانال آبرسانی در مسیر وجود دارد که عمق آن‌ها بین ۳ تا ۵ متر و طول آن‌ها بین ۳

مهران موذنی- اگرچه که استان گلستان در برخی شاخص‌های رفاهی حرف چندان برای گفتن ندارد، اما سرشار از گنجینه‌ها، منابع و جاذبه‌های طبیعی و تاریخی است. دیوار گرگان، پارک ملی گلستان، بافت تاریخی گرگان و بسیاری دیگر از این گنجینه‌ها سبب شده‌اند تا گلستان به مانند نگینی بر تاج ایران بدرخشد. پنج‌شنبه، ۲۱ خرداد ۱۴۰۵ همایشی توسط هیئت امنای گروه دوستداران تاریخ و فرهنگ کهن ایران زمین و حامیان ثبت جهانی دیوار تاریخی گرگان به میزبانی اداره کل حفاظت از محیط زیست استان گلستان برگزار شد. در این همایش سه‌ساعته که با حضور شماری از متخصصان، نام‌آوران و مسئولین شهری و استانی برگزار شد، برخی از جاذبه‌های استان گلستان معرفی شدند.

دیوار گرگان

حمید عمرانی رکازندی، معاون میراث‌فرهنگی اداره کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی گلستان در این همایش به معرفی دیوار گرگان پرداخت و گفت: دیوار بزرگ گرگان با قدمت حدود ۱۷۰۰ سال، در دوره ساسانی ساخته شده است. امپراتوری ساسانی در کنار امپراتوری روم و چین، یکی از بزرگ‌ترین امپراتوری‌های جهان باستان بوده و سال‌ها با این دو امپراتوری روابط تجاری و سیاسی داشته است. اما درباره دیوار گرگان باید بگویم که اولین بار در سال ۱۳۳۳ نقشه‌برداری از دیوار توسط یک تیم

ادامه یادداشت اول

نسلی که آموزش، تحقیق و آینده شغلی خود را با اینترنت گره زده، با هر اختلال گسترده احساس می‌کند بخشی از مسیر رشد و پیشرفت او متوقف شده است. این وضعیت در بلندمدت می‌تواند به کاهش انگیزه، ناامیدی و فرسودگی ذهنی

ادامه تیر اول

بافت تاریخی گرگان

فروزان زیادلو سخنران بعدی این نشست بود که بازسازی بافت تاریخی گرگان را زیر ذره‌بین برد و عنوان کرد: من امروز قصد دارم به بازآفرینی بافت تاریخی گرگان بپردازم. البته لازم می‌دانم پیش از آن، به بیان مشخصات بافت تاریخی گرگان آشنا بپردازم تا در نهایت عنوان کنم بازسازی بافت گرگان به کمک چه سازوکارهای استراتژیک، مالی و اجرایی‌ای قابل انجام است. بافت تاریخی استرآباد قدیم، مادر شهر گرگان به حساب می‌آید که در سال ۱۳۱۰ به عنوان بافت تاریخی شناخته شد. این بافت ۱۵۶ هکتار مساحت دارد و از ۳ محله اصلی و چند محله فرعی تشکیل شده است. به بیانی دیگر، شبکه‌ای از محلات است. این ویژگی فقط در بافت تاریخی اردکان دیده می‌شود. این بافت دارای سبک تاریخی متمركز به جا مانده از زمان قاجاریه است. جا دارد روی کلمه «متمركز» تاکید کنیم. از لحاظ معماری و فضائرفرینی شهری یا همان شهرسازی، ما در استرآباد با یک بافت متمركز رویه‌رو هستیم. بافت تاریخی گرگان دارای قابلیت جمعیت‌پذیری است. ملاحظه می‌کنید که در بعضی از محلاتی که این بافت رو تشکیل می‌دهند، مثل سرچشمه، دربونی، نعلبندان، میدان، میخچه‌گران، شاهزاده قاسم، ملل و شیرکش امکان اسکان ۲۹ هزار نفر وجود دارد که اگر سایر محلات را به آن اضافه کنیم، این قابلیت بیش‌تر هم خواهد شد. اما این موضوع چه اهمیتی دارد؟ در صورتی که بخواهیم یک فضای شهری را گسترش دهیم تا خدمات شهری و واحدهای مسکونی را در آن مستقر کنیم، نیاز به سرمایه‌گذاری سنگین داریم. در حالی که این بافت، خدمات شهری و زیرساخت‌های شهری را داراست. بنابراین، اسکان جمعیت در این فضا به معنای صرفه‌جویی است. همچنین این بافت در مرکز شهر گرگان واقع شده و به شبکه‌های مواصلاتی دسترسی دارد. این موضوع اهمیت این بافت را بیش‌تر می‌کند. به همین دلیل است که باید بازسازی بافت تاریخی را برای اسکان جمعیت آتی مورد توجه قرار دهیم. ما باید ضمن بازسازی این بافت، سبک معماری و کالبد آن را حفظ کنیم. اما مقتضیات زندگی امروزی و مسائل اقتصادی حکم می‌کنند که برخی تغییرات را در این سامانه ایجاد کنیم. این تغییرات شامل مواردی از جمله تعریض معابر، احداث زیرساخت‌های جدید، ایجاد فضا برای تردد بیش‌تر اتومبیل و... می‌شود. اکنون باید بررسی کنیم که چگونه می‌شود این دو پدیده متناقض را با یکدیگر آشتی داد؟ برخی از راهکارها عبارتند از: حفظ ساختارهای قدیمی تا حد امکان، تداوم سکونت ساکنان با سابقه و بومی، کنترل و هدایت نوسازی‌ها و پرهیز از احداث مجتمع‌های بزرگ، مدیریت تردد سواره و پیاده (ارائه استراتژی تامین پارکینگ در تمام نقاط بافت و تعریض گذرگاه‌ها فقط در موارد خاص)، ارتقای کیفیت حمل و نقل عمومی و حضور تاکسی‌ها در عرصه‌های عمومی، پرهیز از استقرار خدمات سطح شهر و ادارات و بافت - برخلاف وضعیت امروز که بعضی از خدمات سطح شهر در بافت تاریخی گرگان جا خوش کرده‌اند - مدیریت اجرای مراسم و جمعه‌بازار در عرصه‌های عمومی و در نهایت، جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در

اجرای پروژه‌های سرمایه‌گذاری. همچنین برخی از پروژه‌های سرمایه‌گذاری که می‌توانند به بافت جذابیت و سرزندگی بدهند عبارتند از: پروژه‌های گردشگری، تبدیل بعضی از بناهای مسکونی به فضاهای اقامتی، کافه‌ها و رستوران‌های سنتی و ارائه غذاهای محلی مانند خورشیت ساک، خورشیت ماش‌پتی، کوکوی اسفناج، شیرینی‌های سنتی مانند حلواي اوماج، نان کلمبه، نان شیرمال و... در آن‌ها. این موارد برای گردشگرانی که به دنبال تجربیات تازه و بدیع هستند، جذابیت دارد. گردشگرانی که به این مناطق می‌آیند، می‌خواهند با رسوم، گویش، پوشش و به طور کلی فرهنگ محلی ما آشنا شوند. در نتیجه باید چنین فضایی را ایجاد کنیم. همچنین باید به فروشگاه‌های صنایع دستی و سوغات محلی و فستیوال‌های آیینی و محلی نیز توجه داشته باشیم. اما سازوکار اجرایی لازم برای این کار چیست؟ این امر در تمام بافت‌های فرسوده ایران با تاسیس شرکت بازآفرینی شهری ایران زیر نظر وزارت مسکن و شهرسازی و توجه شهرداری‌های بعضی از شهرهای بزرگ مثل تهران، اصفهان، شیراز در دستور کار قرار گرفت. اما مدل مالی این شهرها برای بازسازی بافت‌های فرسوده چه بود؟ در این شهرها با ایجاد دفاتر خدمات شهری و محلاتی، اهالی این مناطق را برای تجمیع منازل کوچک و قطعات کوچک زمین ترغیب کردند تا

پینوس الداریکا هستند. در ابتدای کار، چاله‌هایی برای این درختان به مساحت و عمق یک متر در نظر گرفته شد. همچنین پیش از شروع کار کاشت، خاک زراعی مناسب و کود پوسیده حیوانی نیز تهیه شد. در واقع این درختان روی ری قر خوانیده‌اند. جلوگیری از حرکت ریزگردها، تلطیف هوا، تولید اکسیژن، جذب مونوکسید کربن از جمله مزایای این درختان است. مونوکسید کربن از گازهای سمی و خطرناک است. بر اساس تحقیقاتی دانشمندان، هر یک هکتار جنگل پهن‌برگ مثل چنار، افرا، توسکا، بلوط، پهن‌برگ، در سال ۱۲۸۰۰ تن اکسیژن تولید می‌کند و دوبرابر همین مقدار، یعنی ۲۵۶۰۰ تن مونوکسید کربن را جذب می‌کند. حالا شما در نظر بگیرید بنده ۵۲۵۰ اصله درخت در این مسیر کاشتم که شامل ۱۵ کیلومتر در شرق و ۱۵ کیلومتر در غرب گرگان می‌شود. تصور کنید که این درختان چه مقدار اکسیژن تولید و چه مقدار مونوکسید کربن را جذب می‌کند. همچنین در برگ‌ریزان پاییز که برگ‌های این درختان می‌ریزد، یک ضربه‌گیر ایجاد می‌شود. در نتیجه باران مستقیماً با خاک تماس برقرار نمی‌کند و از فرسایش خاک جلوگیری می‌شود. به این موضوع هم اشاره کنم که برگ چنار کود بسیار خوبی نیز به حساب می‌آید. این درختان جنبه توریستی نیز دارند و نظر مسافرانی که از شرق یا غرب وارد گرگان می‌شوند را جذب

می‌کنند. به طوری که همواره تعداد زیادی از مسافران در حال استفاده از سایه این درختان هستند. کم‌تر شهری در سرتاسر ایران از چنین محیطی برخوردار است. یکی دیگر از مزایای این درختان نیز ایجاد کسب و کار برای برخی فروشندگان است که بساطشان را در کنار این درختان پهن می‌کنند. من به شخصه بارها از این فروشندگان خواستم که به درختان میخ نزنند و تنها به طناب و ریسمان کفایت کنند.

محیط زیست گلستان

سید مجتبی حسینی، معاون اداره‌کل حفاظت از محیط زیست گلستان به لزوم نگهداری از محیط زیست استان و بیان بخشی از عملکردهای این سازمان پرداخت و عنوان کرد: خداوند متعال چنان پازل طبیعت گرگان را به خوبی چیده که به عنوان یک زیست‌بوم، شامل همه‌چیز می‌شود. ما به عنوان نمایندگان شما در سازمان حفاظت محیط زیست، در جهت حفاظت از این زیست‌بوم نمی‌توانیم سکوت یا کوتاهی کرده و به راحتی از کنار برخی از مسائل چالش‌آفرین عبور کنیم. چرا که شرمنده نسل‌های

یک فضای وسیع‌تر به وجود آید که موجب جذب سرمایه‌گذار شود. همچنین ارائه وام‌های کم‌بهره نیز یکی دیگر از راهکارهایی بود که اندیشیده شد.

دالان سبز گرگان

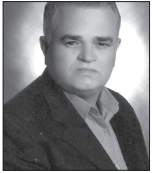
هوشنگ امیرلطیفی، به عنوان یکی دیگر از سخنرانان این همایش، به دالان سبز گرگان در ورودی‌های شرقی و غربی این شهر پرداخت و گفت: محور اصلی صحبت من، کاشت درختان چنار در ورودی‌های شرقی و غربی گرگان در دهه ۴۰ است. با اینکه طرح کاشت این درختان به وسیله تیمسار مزین ارائه شد، ولی عملاً کار کاشت توسط من انجام شد. این مأموریتی بود که توسط سرچنگل‌داری گرگان و گنبد به من سپرده شده بود. من عملیات کاشت درختان را بر اساس طراحی فنی و مهندسی‌ای که در اختیار داشتم آغاز کردم. به طوری که تسطیح، رگلاژ، پیاده کردن طرح، نقطه‌گذاری، کندن چاله‌ها و رعایت فواصل درختان را بر همین اساس پیش بردم. تمامی درختان از هر پهلو ۳ متر فاصله دارند. درختانی که کاشته شدند، چنار یا همان پلاتانوس اورینتالیس و کاج تهران یا همان

نامنی و بی‌ثباتی، خود نوعی آسیب روانی عمیق و فرساینده است؛ آسیبی که آرام‌آرام سرمایه اجتماعی و حس اطمینان مردم به آینده را کاهش می‌دهد. خاموشی دیجیتال شاید در ظاهر موقتی باشد، اما اثرات آن می‌تواند تا مدت‌ها در اقتصاد، روان و روابط اجتماعی جامعه باقی بماند. در دنیایی که ارتباطات، ستون اصلی زندگی مدرن است، قطع شدن اینترنت فقط خاموش شدن چند صفحه نیست؛ خاموش شدن بخشی از جریان عادی زندگی مردم است.

آینده خواهیم بود. اگر یک تصویر هوایی از شهرستان گرگان را ببینید، شهرستان گرگان را به عنوان یک موجود زنده مشاهده خواهید کرد که دارای شریان‌های حیاتی است. یعنی این شهر در شرق، مرکز و غرب دارای مسیرها و رودخانه‌هایی است که مانند رگ، خون تازه را به بدن شهر می‌رسانند. اگر کلیت این زیست‌بوم را نادیده بگیریم، در آینده دچار چالش‌های زیادی خواهیم شد. ما به تازگی با بلندمرتبه‌سازی مخالفت کردیم که هجده‌های زیادی را علیهمان به بار آورد. ما وظیفه داریم با این امر غیرکارشناسی شده که ممکن است حیات زیست‌مندان و فرزندانمان را دچار چالش کند، مخالفت کنیم و مانع اجرای آن شویم. مجموع افرادی که در سازمان محیط زیست گلستان از کل ۱۸۵ هزار هکتار مساحت استان گلستان محافظت می‌کنند، ۲۵۰ یا ۲۶۰ نفر است که نیمی از آن را محیط‌بانان تشکیل می‌دهند. لازم به ذکر است که پارک ملی گلستان اولین منطقه حفاظت‌شده ایران است. این پارک در سال ۱۳۳۶ به عنوان منطقه حفاظت‌شده و پارک حیات وحش ثبت شد. همچنین در سال ۱۳۵۲ نیز به عنوان پارک ملی به ثبت رسید و تاکنون تحت حفاظت است. گفتنی است که در دوره سوم مدیریتی دکتر مهاجر، در سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ از استان همجوار تلاش کردند تا آب شیرین ما را ببرند. به گواه بسیاری از کارشناسان مثل دکتر اسدی، سازمان حفاظت از محیط زیست تنها دستگاهی بود که در مقابل زیاده‌خواهی آن‌ها ایستاد. یکی دیگر از اقدامات ما که با همکاری دستگاه‌هایی مثل جهاد کشاورزی و منابع طبیعی انجام شد، ثبت ۷۴۰۰ هکتار از جنگل‌های بکر هیرکانی در دهنه زرین‌گل به عنوان منطقه حفاظت‌شده است. همچنین فرزندان شما در گرگان، گلستان، با هم در دوره سوم مدیریتی آقای دکتر مهاجر سال ۹۲-۹۳ در سرحلات مرزهای ما او مدن از استان همجوار چشمه‌های آب شیرین ما رو ببرن، که ما باز در اونجا تنها دستگاهی که، کارشناسایی که جناب آقای اسدی می‌تونن شهادت بدن، مقابل زیاده‌خواهی همه این‌ها ایستادن، باز فرزندان شما در محیط زیست بودن. که باز با هوشمندی، ۷۴۰۰ هکتار از جنگل‌های بکر هیرکانی رو در دهنه زرین‌گل تحت عنوان منطقه حفاظت شده، همه، البته اینجا همه دستگاه‌ها همکاری کردن، مدیریت وقت، جهاد کشاورزی، منابع طبیعی و و... و این رو هم تقریباً یک ماه پیش با پیگیری‌هایی که شد، آقای حسن زاده، کل محیط‌بان‌ها و دیگر همکاران، اون هم با ۷۴۰۰ هکتار به عنوان منطقه حفاظت شده زرین‌گل مصوب شد که اون هم باز به مناطق ما اضافه شد. همچنین در سازمان حفاظت از محیط زیست با تمام سختی‌ها و کمبود اعتبار، یک بانک ژنی تاسیس کردیم. گفتنی است که در ۴ سال گذشته رتبه برتر بانک ژن و موزه تنوع زیستی کشور را در رقابت با استان‌هایی مثل اصفهان، تهران، کرمان و... به دست آورده‌ایم. قصد من بیان این موضوع است که فرزندان شما در سازمان حفاظت از محیط زیست وظایفشان را تا حد توان انجام می‌دهند و در برابر زیاده‌خواهی‌ها می‌ایستند تا موجب توسعه استان شوند. توسعه‌ای که نیازهای نسل کنونی را برطرف سازد و نیم‌نگاهی نیز به نیازهای نسل‌های بعدی داشته باشد. در پایان سخن مد می‌جویم از ملک‌الشعراي بهار که می‌گوید: ما همه فرزندان ایرانیم/ مادر خویش را نگهداریم/ ملک ایران یکی گلستانست/ ما گل سرخ این گلستانیم. لازم به ذکر است که در پایان این همایش، از جمعی از فعالان و نام‌آوران گلستان در زمینه‌های فرهنگی، ورزشی، هنری و علمی تجلیل به عمل آمد.

چند شعر از عبدالملک خرمالی

خداوند گندم را خوشه‌ای آفرید
انگور را خوشه ای
این بشر بمب را.

گریه نکنید مادر
می ترسم آسمان هم
با اشک هایت
فروریزد.

از افسردگی
به پزشک مراجعه کردم
او بوسه و آغوش تجویز کرد.

آسمان طبل می‌کوبید
آذرخش نور افشانی
باد با زوزه شاخ و برگ‌ها را
به رقص در می‌آورد
و انگشتای باران
روی گودال های آب
پیانو می‌نواختند.

لب به دریا بزن
تا آب‌ها
آشامیدنی شوند.

پس از برداشت محصول
کسی تشکر نکرد
از مترسک.

ما مثل مرغ هم نیستیم
او با هر جرعه آب
شکر می‌کند.

تاک به صنوبر پیچید
حالا صنوبر عقیم
میوه دارد.

خواستم هیزم کنم تاک را
باغبان گفت، شرایش
بهرتر گرم می‌کند
ای ابله .

بال ندارم
بنده باز هم نیستم
برای عبور از صراط.

زیر این جلد، شیطانی را
رام کرده‌ام، که هر آن
میل به رم کردن دارد.

طعم هر بوسه‌ات
با بوسه‌ی دیگر فرق دارد
راستش را بگو تو
چند نفری؟

آنقدر بصورتت
کرم های شیمایی زن
که من هر روز دلپیچه میگیرم.

از ورود اسلام به ایران، زیرساخت تمدن ایرانی اسلامی را تأمین کرده است. مطالعات باستان شناسی متعدد بر این واقعیت صحت می‌گذارد. فراز و فرود ایالت تاریخی گرگان سرنوشت عجیب و پیچیده ای را برای آن در طول تاریخ رقم زده است. بررسی های گذشته نگر موید این حقیقت مهم است که جایگاه ژئوپلیتیک استان گلستان در طول تاریخ ایران زمین، همواره دارای ارزش اجتماعی فراوانی بوده است. هدف از نگاه تاریخی به استان گلستان، واکاوی گفتمان گرگان و گرگانیان در میان ایران و ایرانیان از گذشته تا حال است تا با هویت یابی مطلوب به سوی توسعه همه جانبه شتاب گیرد. وجود ضد گفتمان های گوناگون می‌تواند حرکت اجتماعی توسعه را کند یا متوقف سازد. استان گلستان بویژه در دوران معاصر، ظرفیت های توسعه ای خود را تا حد زیادی از دست داده است یا ظرفیت های کمتری نسبت به دروندانش های تاریخی خود کسب کرده است. مقایسه شاخص های توسعه ای استان های کشور نشان می‌دهد که رشد کمی و کیفی در استان های کشور بویژه استان گلستان بر طبق ظرفیت های مادی و معنوی آنها انجام نشده است. اینکه حال امروز استان گلستان خوب نیست حقیقتی است که ریشه های آن را باید در سیاستگذاری های نامتوازن حاکمیتی دانست. استان های دیگری که قدمت تاریخی کمتر و گفتمان اجتماعی محدودتری نسبت به استان گلستان داشته و دارند، از امکانات بیشتر و بهتری برخوردارند. استان که نامش در کتیبه بیستون آمده و داریوش پادشاه هخامنشی از آن با اهمیت خاص یاد کرده است در ایران معاصر نادیده گرفته شده است. اولویت طرح نام استان گلستان در بیستون در حال حاضر ستونی برای توسعه یابی خود ندارد. ایالت ستون مند قید شده در بیستون، هم اکنون محور و ستون توسعه متوازن و مطلوب را ندارد. مشکلات ریز و درشتی که بیش از پیش، گذران زندگی را بر شهروندان استان گلستان دشوار کرده است، خروجی منطقی بی‌سیاستی های و سیاستگذاری های نادرست در این استان قدیمی است. شایسته و بایسته است که مسوولان محترم استان با جدیت در راستای حقوق از دست رفته گرگان گرگانیان تلاش کنند.

در پرتو بود شورش کردند. وشتاسپ با سپاهش در نزدیکی شهری به نام «ویشپ اوزاتی» [Vishpa-uzati] با پارتی ها جنگ کرد و به لطف و عنایت اهورامزدا سپاه وشتاسپ در روز ۲۴ ماه وی یخن شکست سنگینی بر سپاه شورشیان وارد کرد. ستون سوم، بند ۱- داریوش شاه گوید: من سپاه پارس را که در «رگا» [Raga] بود به کمک وشتاسپ فرستادم آن سپاه به فرماندهی وشتاسپ در شهری به نام «پتی گرب نا» [Patgarabna] با پارتیان جنگ کرد و به خواست و یاری اهورامزدا در روز اول ماه گرم پد سپاه شورشیان را شکست داد. ستون سوم، بند ۲- داریوش شاه گوید: پس از آن پرتو و ورکان آرام و تابع من شدند. ستون سوم، بند ۳- داریوش شاه گوید: با این اقدام من مرو آرام و تابع من شد.

* توضیح خارج از متن
املائی میخی واژه ی ورکان(ورکانا) در متن کتیبه بیستون به شکل ذیل می باشد:
۲-حرف ابتدایی این واژه، در انتهای ردیف ۹۲ از ستون دوم و ۳ حرف پایانی آن در ابتدای ردیف ۹۳ از ستون مذکور آمده است.

مأخذ: ترجمه کتیبه های هخامنشی (پاسارگاد، بیستون، شوش، وان به انضمام منشور کوروش کبیر)، جلد دوم، محمدکاظم توانگر زمین، انتشارات فاتحان راه دانش مرودشت، چاپ ۱۳۸۵؛ صفحات ۴۰ تا ۴۴.
در برخورد با متن فوق چند برداشت مهم قابل درک است:
- قدمت تاریخی و ماقبل تاریخی استان گلستان -کنشگری اجتماعی ایالت تاریخی گرگان در ایران باستان - حضور گفتمان تاریخی گرگانی در ایران باستان - گستره عظیم حکومت هخامنشیان در ایران باستان - رویکرد جهانی اندیشه ایرانی شهری زبده پادشاهان هخامنشی بدون تردید ایالت گرگان ماقبل تاریخی در ایران باستان دارای اهمیت سیاسی، فرهنگی و اقتصادی فراوانی است. داریوش هخامنشی به منظور اعلام اندیشه و عمل خود برای آیندگان ایران در کتیبه بیستون از ورکانه (ورکانا، ورکان، وهرکانه، وهرکان) به عنوان یکی از ایالات تحت حاکمیت ایران هخامنشی یاد کرده است. اهمیت فراوان گرگان قدیم طی قرن های بعد

بی ستونی در بیستون

دکتر محمدرضا ناری ابیانه

نام ورکانه (ورکانا، ورکان، وهرکانه، وهرکان) در کتیبه بیستون آمده است. در میان کتیبه های موجود از عهد هخامنشیان که در پاسارگاد، بیستون، شوش، وان و تخت جمشید کشف شده و ترجمه گردیده اند تنها در کتیبه بیستون متعلق به داریوش اول شاهنشاه بزرگ سلسله ی مزبور به نام ورکان یا ورکانه بر می خوریم که مربوط به کشمکش و نزاع فی مابین برخی از شورشیان آن خطه همراه با اهالی ناحیه پارت است که به وسیله وشتاسپ پدر داریوش که در این خطه حکمران بوده است، سرکوب می گردد: ستون دوم، بند ۱۶- داریوش شاه گوید: «پرتو» [Parthava] و «ورکان» [Varakana] نافرمانی کردند، آنها پادشاه خود را فروری [ش] می دانستند و بر پدرم «وشتاسپ» [Vishtaspa] که

زباله، فاضلاب و گرد و غبار سه چالش اصلی محیط زیست گنبد کاووس

رئیس اداره حفاظت از محیط زیست گنبدکاووس از پسماندهای زباله و نخاله، گرد و غبار و فاضلاب شهری به عنوان سه چالش اصلی محیط زیست در این شهرستان مرزی نام برد و تصریح کرد: رفع این چالش ها به مشارکت و همراهی بیشتر مردم در صیانت از محیط زیست و انجام کامل وظایف از سوی ادارات و نهادهای متولی بستگی دارد. به گزارش روابط عمومی، احمد احمدی گفت: تخلیه زباله خانگی و نخاله ساختمانی در حاشیه جاده‌ها توسط برخی افراد از چالش های جدی است که باید با اقدامات آموزشی و فرهنگ سازی مانع از تخلیه آن شود. وی افزود: ورود فاضلاب های خانگی به جداول هدایت آب های سطحی موجود در شهر و هدایت آن به سمت دو رودخانه واقع در شمال و جنوب گنبدکاووس سبب آلودگی زیست محیطی شده است. احمدی با اشاره به طرح نیمه تمام آوری فاضلاب شهری گنبدکاووس از سه دهه پیش تاکنون، اضافه کرد: اکنون فاضلاب خانگی چند هزار خانواده وارد رودخانه‌ها می‌شود که تنها راه جلوگیری از آن شتاب بخشی به تکمیل طرح ملی فاضلاب این شهر است. وی ادامه داد: برای جلوگیری از چالش گرد و غبار در گنبدکاووس هم باید علاوه بر اقدامات بیابان زدایی در نواحی شمالی گلستان باید درخت کاشت و از تبدیل مراتع به اراضی زراعی پیشگیری کرد. رئیس اداره حفاظت محیط زیست گنبدکاووس، به راه اندازی چند روز پیش ایستگاه سنجش کیفی گرد و خاک در

محیط زیست، ۶۸۶ بازدید از واحدهای تولیدی، صنعتی و خدماتی، تشکیل ۱۳ پرونده در حوزه شکار و صید، ۲۲ پرونده در حوزه تخلیه غیرمجاز زباله و نخاله و سه پرونده در حوزه واحدهای تولیدی و معرفی متخلفان به مراجع قضایی از مهمترین این اقدامات بوده است. رئیس اداره محیط زیست گنبدکاووس همچنین از صدور سه مجوز فعالیت استحصال یُد در نواحی شمالی این شهرستان خبر داد و بیان کرد: استحصال این ماده معدنی و دفع پساب آن با استفاده از تجهیزات نوین در حال انجام است. احمدی با اشاره به تخصیص ۸۰ میلیارد ریال اعتبار از منابع ملی برای سه تالاب بین المللی گنبدکاووس درسال گذشته، گفت: افزایش قابل توجه اعتبارات ملی درحالی محقق شد که در چند سال پیش کل اعتبار این سه تالاب تنها سه میلیارد ریال بود. وی همچنین از عقد قرارداد با آزمایشگاه معتبر و معتمد محیط زیست توسط ۲۵ واحد تولیدی گنبدکاووس هم خبر داد و افزود: پساب، گرد و غبار و انتشار بوی نامطبوع این واحدها به صورت مستمر نمونه گیری، رصد و پایش می‌شود. احمدی در پایان اضافه کرد: حفاظت از محیط زیست یک وظیفه همگانی است و اصحاب رسانه و خبرنگاران نقش موثری در فرهنگ سازی این وظیفه مناسی برعهده دارند ضمن اینکه در گنبدکاووس تنها یک تشکل زیست محیطی (سبزگامان بسکی) و ۲ خانه زیست محیطی در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان فعال است.

این شهرستان هم اشاره کرد و گفت: در این ایستگاه هم که باهدف حفاظت از سلامت مردم بویژه در شرایط بحرانی وزش گرد و خاک راه اندازی شده، ذرات با قطر کمتر از ۱۰ میکرون اندازه گیری و ساعتی اطلاع رسانی می‌شود. احمدی از خشک شدن تالاب بین المللی ۲۵۰۰ هکتاری آلاگل گنبدکاووس به سبب خشکسالی و عدم وقوع سیلاب قابل توجه در رودخانه اترک خبر داد و افزود: فعلا ۲ تالاب بین المللی آماگل و آجی گل این شهرستان آب کافی دارند. وی همچنین با تبریک هفته حفاظت محیط زیست و شعار آن (حفظ محیط زیست - حفظ امنیت ملی)، اضافه کرد: برنامه‌های متنوعی از جمله عطفاشانی گزارا شهنای گنم، دیدار با خانواده محیط بان شهید «محمود شهمرای» در مینودشت، افتتاح ایستگاه

سنجش کیفی گرد و غبار، نشست مدیرکل حفاظت محیط زیست با تشکل های مردم و نهاد، برگزاری نشست علمی تخصصی با موضوع پد و شورابه‌ها، کارگاه قصه گوئی با موضوع محیط زیست، برپایی میز خدمت در تجمعات مردم و نمازجمعه برای این هفته تدوین شده و درحال اجراست. احمدی همچنین با تشریح برخی اقدامات یکساله اداره محیط زیست گنبدکاووس، گفت: صدور سند مالکیت برای سه تالاب بین المللی این شهرستان، اجرای طرح مدیریت زیست بوم تالاب ها با مشارکت جوامع محلی (روستاهای تنگلی، اوخی تپه و شهر اینچه برون)، پیگیری لایروبی بخشی از رودخانه گرگان رود حلفا فصل پل گدم آباد تا پل آخوند نوزاد توسط امور آب، پاسخ به ۲۱۰ نامه استعلامی ادارات و نهادهای

نگاهی به یادداشت وحید

وحید دستگردی در یادداشت کوتاهی که به پیوست شعر چاپ کرده است، شاعر را «ادیب هنرمند جوان سید محمدحسین (شهریار) تبریزی» می‌نامد و یادآوری می‌کند که او در مدرسه‌ی طب درس می‌خواند. سخن وحید درباره‌ی هم‌راهی روزگار، برای رسیدن شهریار به جای‌گاه بلند، درخور یادآوری است. شاعر در آن سال از دید وحید ۲۰ یا ۲۲ ساله بود. شهریار خود بر پایه‌ی سنجش با ۱۳۲۵ قمری، تولدش را ۱۲۸۵ می‌دانست، اما به گزارش کاویان‌پور، او هنگام دریافت شناسنامه در تهران با سنجش نادرست سال‌های قمری/خورشیدی به ۱۲۸۳ رسید و هم‌آن را سال تولدش برگزید. کاویان‌پور با افزودن گزارش دیگری که سرخ آن تیره است، نوشت: «تاریخ تولد ایشان بنا به نوشته‌های در شهریور ۱۲۸۶ شمسی برابر با ماه رجب ۱۳۲۵ قمری و اوت سال ۱۹۰۷ میلادی بود.» (زندگی ادبی و اجتماعی، ص ۳۶). اشاره‌ی وحید به بیست‌سالگی شهریار در سال ۱۳۰۶ با این گزارش هم‌خوان است، اما دانسته نیست که وحید بر پایه‌ی کدام برآورد به ۲۲ سالگی شهریار هم رسید.

شهریار و انجمن ادبی ایران

در گزارش‌های شناخته از زندگی شهریار، سخنی از پیوند او با انجمن ادبی ایران دیده نمی‌شود (آرین‌پور، از نیما تا...؛ زندگی ادبی و اجتماعی؛ دانشنامه‌ی زبان و ادب؛ و ...). شهریار خود نیز با پرهیز از یادآوری مو به موی رخ‌داده‌های آن سالیان (۱۳۰۰-۱۳۰۸) به تیره ماندن آگاهی‌های آن برش از زندگی‌اش یاری رساند. وحید دستگردی در سال ۱۲۹۹ انجمن ادبی ایران را پایه گذاشت. در آغاز نشست‌های انجمن در تالار آیینی وزارت معارف برگزار می‌شد، و کسانی مانند بهار، سردار معظم (تیمورتاش)، ادیب‌السلطنه سمعی، شمس‌العلماء قریب، محمدعلی بامداد، ولی‌الله نصر، میرزافضای نائینی، محمدحاشم افسر، یحیی دولت‌آبادی و ... به آن‌جا می‌رفتند. نامه‌ی ارمغان که از هم‌آن سال تا ۱۳۵۷ درآمده بود، تکاپوهای انجمن را بازتاب می‌داد. نخستین شعر شهریار در ارمغان با سرنویس «آثار معاصرین، استقبال از غزل حافظ» به شیوه‌ی نوشتن شعر در انجمن ادبی ایران نزدیک بود، اما هنوز از روی آن نمی‌توان به پیوند شاعر با انجمن رسید. شهریار در شماره‌ی دیگر ارمغان، شعر کوتاهی به چاپ رساند و آن را «خماسی» نامید. این شعر «در استقبال شعر آقای افسر» نوشته شده بود. نشست‌های انجمن از سال ۱۳۰۱ در خانه‌ی افسر (محمدحاشم، شاه‌زاده افسر، نام‌ور به شیخ‌الرئیس)، یکی از چهره‌های سیاسی و ادبی روزگار مشروطه و پس از آن- برگزار می‌گردید. یاسمی او را از «مؤسسين انجمن ادبی ایران» می‌نامد. آوردن نام افسر در آغاز شعر، و چاپ آن در نامه‌ی ارمغان، پیوند تنگاتنگ شهریار با انجمن ادبی ایران را برجسته می‌کند. این پیوند، نمونه‌ای دیگر از روند جایابی کنش‌گران ادبی در نهادهای نوپدید فرهنگی آن روزگار است. این پیوند در گزارش‌های زندگی‌نامه‌ای شاعر دیده نمی‌شود. پیوستگی شاعر با انجمن ادبی ایران، این پرسش را به میان می‌آورد که چه اندازه دیدگاه‌ها و روش شاعران انجمنی در شعرهای شهریار رخنه کرده است؟ شهریار گاه در برابر بازنمایی چگونگی نوشته شدن شعرهای خود ایستادگی کرده است. نمونه‌ی شناخته‌تر، پرهیز شهریار از دادن هر گونه آگاهی درباره‌ی روند نوشتن «علی ای‌های رحمت» است.

● در پویه‌ی زبان فارسی

گزیده‌ی یادداشت‌ها در فرهنگ، زبان و ادبیات

پژوهشگر زبان و ادب فارسی

دل براهش اگر نبازی به
خویشتن را بهیچ عادت و خوی
بهوس مبتلا نسازی به
پیش عادات سرفکنده مباحث
که بهر حال سرفرازی به
آن عبادت که خیزد از عادت
گر بترکش همی بنازی به
چونکه هر عادتی نیاز آرد
از همه چیز بی‌نیازی به

شعر شهریار بی‌افزوده‌ی «استقبال از شعر آقای افسر» در دیوان شاعر (۱۳۴۲، دفتر دوم، ص ۱۵۲) با نام «لباس وطنی» به چاپ رسیده است. کمان‌های باز و بسته تنها در چاپ ارمغان دیده می‌شود. ساختمان پنج‌لختی و شیوه‌ی آرایش قافیه نشان می‌دهد که شهریار در آن روزها به شیوه‌ی شاعران میانه‌رو، در کار آزمودن ساختمان شعر بوده است. چنان‌که لخت‌ها را به گونه‌ای قافیه‌بندی کرد که هم، یک بند پنج لختی (خماسی) است، و هم، شاید خواسته یک چهار لختی از آن بیرون بکشد.

شهریار درباره‌ی نخستین «چاپ آثار»ش از دیوان شهریار ۱۳۰۸ نام برده و یادآوری کرده است: «پیش از آن، یک روح پروانه‌ای هم چاپ شده بود» (کیهان فرهنگی، ۱۳۶۳، اردیبهشت ۱۳۶۳، ص ۷). رشید یاسمی در پیوست کتاب ادبیات معاصر، «دیوان»، و «روح پروانه» را به نام «شهریار (حسین)» آورده است، اما در خود کتاب، آن‌ها را در خور یادآوری نیافت. نخستین چاپ شعر برای هر شاعری به یادماندنی است. شهریار نیز، داستان گردآوری و چاپ شعرهای خود را یادآوری کرده است. با این همه، او درباره‌ی چاپ نخستین شعر خود در نامه‌های آن روزگار چیزی نگفته است. جایی گفت از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۸ در تهران کسی را نمی‌شناخت، تنها دوست او، هم‌بازی کودکی‌اش «شهریار» بود (ک. فرهنگی، ۱۳۶۳). گردآوری، رونویسی و آماده‌سازی نخستین دفتر شعرهای شهریار، کار هم‌این دوست بود.

چاپ نخستین شعر

در پرتو آگاهی از چاپ یک غزل و تک‌سروده‌ی دیگر شهریار در ماه‌نامه‌ی ارمغان، بر دانسته‌های ما از زندگی شهریار افزوده می‌شود. سال ۱۳۰۶ دو شعر شهریار در ارمغان چاپ شد. نخستین، غزلی است با سرآغاز «گر بمیرم ز غم و زنده شوم بار دیگر»، که آن را به پی‌روی از غزل حافظ، «گر بود عمر به می‌خانه رسم بار دگر»، نوشته بود. شیوه‌ای که در انجمن‌های ادبی پای‌تخت دنبال می‌کردند. یادداشت وحید نشان می‌دهد شهریار تازه در آغاز راه شناخته شدن ادبی بود.

چنین آمده است:

سلطنت فقر

گر ز هجر تو کمر راست کنم بار دگر
غیر بار غم عشقت نکشم بار دگر
پیرو قافله عشقم و جز جذبه شوق
نیست این قافله را قافله‌سالار دگر
دل دیوانه کشد در غمت ای سلسله‌مو
هر زمانم به سر کوچه و بازار دگر
با که نالیم که هر لحظه فلک انگیزد
پی آزار دل زار، دل آزار دگر
یوسف دل به کلافی نخرد زال فلک
میبرم یوسف خود را بخریدار دگر
هر زمان مملکت عشق تو بر پا دارد
به سرفرازی منصور دگر دار دگر
به شب هجر تو در خلوت غوغایی دل
نپذیرم به جز از یاد رخت یاد [یار] دگر
چشم پروین چه بسا شب که جهان گشت و نیافت
به جز از شمع من و بخت تو بیدار دگر
باش تا روی ترا سیر به بینم که اجل

شهریار جوان

هادی راشد

ادیب هنرمند و دانش‌جوی طب
(نخستین غزل چاپ‌شده‌ی شهریار در ارمغان، ۱۳۰۶).

آثار معاصرین، استقبال از غزل حافظ

گر بمیرم ز غم و زنده شوم بار دیگر
غیر بار غم عشقت نکشم بار دگر

پیرو قافله عشقم و جز جذبه شوق
نیست این قافله را قافله‌سالار دگر

همچو دیوانه کشد سلسله زلف بتان
هر زمانم به سر کوچه و بازار دگر

چه توان کرد که هر لحظه فلک انگیزد
پی آزار دل زار دل آزار دگر

یوسف دل به کلافی نخرد زال فلک
میبرم یوسف خود را بخریدار دگر

هر زمان گردد در مملکت عشق بلند
بسرفرازی منصور دگر دار دگر

بشب هجر تو در خلوت تنهائی خویش
نپذیرم بجز از یاد رخت یار دگر

غیر چشم من و پروین فلک نتوان یافت
در دل تیره‌شب هجر تو بیدار دگر

باش دیدار ترا سیر بینم که اجل
بقیامت دهم وعده دیدار دگر

شهریارا مهل این سلطنت فقر که نیست
به دُر باری در بار تو در بار دگر

س. محمد حسین - شهریار

غزل بالا شاید نخستین شعر چاپ‌شده‌ی شهریار در یکی از ماه‌نامه‌های تهران باشد. به دنبال غزل، وحید دستگردی نوشته است:

این غزل اثر طبع ادیب هنرمند جوان سید محمد حسین (شهریار) تبریزی است که اکنون در مدرسه طب مشغول تحصیل است. اهل ادب می‌دانند که چه مایه ذوق طبیعی لازم است تا در سن بیست سالگی یا بیست‌ودو سالگی بتوان اینگونه غزل انشاء کرد و اگر روزگار و محیط همراهی کند صاحبان چنین ذوق و هوش به مقامات عالی‌ه سخن و ادب ارتقا خواهند یافت. هم‌این غزل در دیوان شاعر با اندکی دگرسانی

از همه کس بی‌نیازی به
آنچه در زندگی ضروری نیست

توسعه گلستان روی ریل پروژه‌های کلان

تولید این مجموعه به هزار و ۵۰۰ مگاوات افزایش خواهد یافت. استاندار گلستان همچنین از واکناری ۵۲۰ هکتار زمین برای اجرای پروژه برق هسته‌ای در محدوده گمشان و بندترکمن خبر داد و افزود: هدف گذاری این طرح، تولید سه هزار مگاوات برق و تقویت زیرساخت‌های انرژی در شمال کشور است. وی با اشاره به اقدامات انجام شده در حوزه تامین آب نیز گفت: کمبود هزار و ۵۸۰ لیتر بر ثانیه آب که در ابتدای فعالیت دولت چهاردهم در استان وجود داشت، با اجرای طرح‌های مختلف به حدود ۳۵۰ لیتر بر ثانیه کاهش یافته است. طهماسبی همچنین گلستان را از استان‌های پیشرو در حوزه مدرسه‌سازی دانست و تاکید کرد: توسعه زیرساخت‌های آموزشی و درمانی همزمان با سایر پروژه‌های عمرانی در دستور کار قرار دارد. در این نشست، نماینده ولی فقیه در گلستان نیز با تاکید بر اهمیت خدمت‌رسانی در شرایط دشوار، فعالیت مدیران در چنین مقاطعی را مصداق «افضل الاعمال» دانست و بر ضرورت تمرکز بر پروژه‌های بزرگ و تحول‌آفرین استان تاکید کرد. آیت‌الله سیدکاظم نورمفیدی، احیای دیوار تاریخی گرگان، توسعه جزیره آشوراده، بهره‌گیری از ظرفیت منطقه آزاد اینچه‌برون و تکمیل کریدور شمال - جنوب را از مهم‌ترین پروژه‌های راهبردی استان برشمرد و گفت: این طرح‌ها می‌توانند زمینه اشتغال، رونق اقتصادی و توسعه گردشگری گلستان را فراهم کنند. وی همچنین شایسته‌سالاری را معیار اصلی انتصابات مدیریتی دانست و با تاکید بر ضرورت حفظ وحدت اقوام و مذاهب استان افزود: تنوع قومی در گلستان یک فرصت ارزشمند برای توسعه است و نباید به قومیت‌گرایی تبدیل شود.

بدون نام در حوزه‌های اقتصادی، گردشگری و انرژی و حضور میدانی مدیران اجرایی در مراحل مختلف پروژه‌ها، روند سرمایه‌گذاری در استان را تسریع کرده است. طهماسبی ادامه داد: با وجود شرایط اقتصادی کشور، سرمایه‌گذاران فعال در گلستان حفظ شده‌اند و تلاش شده هیچ پروژه‌ای به دلیل موانع اداری یا کمبود هماهنگی متوقف نماند. وی به پروژه‌های حوزه انرژی اشاره کرد و گفت: عملیات اجرایی فاز دوم نیروگاه علی‌آبادکتول آغاز شده و با تکمیل آن، ظرفیت

اقتصادی کشور خبر داد. علی‌اصغر طهماسبی با تاکید بر اشراف مدیریتی بر روند اجرای طرح‌های استان گفت: هیچ پروژه‌ای در گلستان از دید مدیریت پنهان نمی‌ماند و فرمانداران به صورت مستمر وضعیت طرح‌ها را گزارش می‌کنند. وی افزود: حتی کوچک‌ترین تغییرات در روند اجرای پروژه‌ها مورد رصد قرار می‌گیرد و هیچ طرحی بدون پیگیری رها نشده است. استاندار گلستان با اشاره به اقدامات انجام شده برای تسهیل سرمایه‌گذاری اظهار کرد: صدور مجوزهای

دولت چهاردهم در حالی سکان مدیریت اجرایی کشور را در دست گرفت که بسیاری از استان‌ها از جمله گلستان با انبوهی از پروژه‌های نیمه‌تمام، محدودیت منابع مالی و چالش‌های زیرساختی مواجه بودند. با این حال، رویکرد دولت در تفویض اختیارات بیشتر به استان‌ها، تسهیل سرمایه‌گذاری و تمرکز بر طرح‌های پیشران توسعه، زمینه را برای فعال‌سازی پروژه‌هایی که سال‌ها در پیچ‌وخم بروکراسی و کمبود اعتبارات متوقف مانده بودند فراهم کرد. به گزارش ایرنا، در ماه‌های اخیر، مجموعه‌ای از طرح‌های بزرگ در حوزه انرژی، حمل‌ونقل، گردشگری، آب، آموزش و زیرساخت‌های اقتصادی در گلستان وارد مرحله اجرا یا شتاب‌بخشی شده‌اند که تکمیل آن‌ها می‌تواند بخشی از عقب‌ماندگی‌های تاریخی استان را جبران کرده و ظرفیت‌های نهفته این خطه شمالی را به فرصت‌های واقعی توسعه تبدیل کند. توسعه منطقه آزاد اینچه‌برون، پیگیری کریدور بین‌المللی شمال - جنوب، آغاز طرح‌های جدید در حوزه تولید انرژی، رفع بخشی از تنش آبی شهرها و روستاها و همچنین افزایش جذب سرمایه‌گذاری، از جمله اقداماتی است که طی ماه‌های اخیر در دستور کار مدیریت ارشد استان قرار گرفته و نویدبخش ورود گلستان به مرحله‌ای تازه از توسعه زیرساختی و اقتصادی است. در همین راستا، استاندار گلستان در نشست ارائه گزارش عملکرد فرمانداران به نماینده ولی فقیه در استان که برای نخستین بار به صورت هماهنگ برگزار شد، با تشریح آخرین وضعیت پروژه‌های عمرانی، اقتصادی، انرژی و اجتماعی استان، از تلاطم روند توسعه در گلستان با وجود محدودیت‌ها و شرایط دشوار

همچنین مقرر شد وضعیت حق بیمه کارگران ظرف سه روز تعیین تکلیف شود. دادستان رامیان با تاکید بر اینکه رعایت الزامات ایمنی و صیانت از حقوق کارگران از تکالیف قانونی کارفرمایان است، گفت: دستگاه قضایی در چارچوب وظایف قانونی خود، هم بر ایمنی محیط‌های کار و هم بر اجرای تعهدات کارفرمایان در قبال کارگران نظارت خواهد داشت.

برای بازنگری در الزامات ایمنی معادن و تشدید نظارت بر فعالیت‌های معدنی به شمار می‌رود و پس از آن نیز وقوع برخی حوادث و ریزش‌ها در معادن زغال‌سنگ کشور، ضرورت توجه مستمر به استانداردهای ایمنی را بیش از پیش نمایان کرد. در همین راستا، دادستان رامیان در بازدید از معدن زغال‌سنگ جوزچال، با استناد به گزارش اداره صنعت، معدن و تجارت درباره وجود نواقص ایمنی در بخش هواکش و پایه‌های نگهدارنده، دستور توقف عملیات پیشروی یکی از تونل‌های این معدن را صادر کرد. امین ذوالفقاری تاکید کرد: ادامه عملیات حفاری و پیشروی تونل منوط به رفع کامل نواقص موجود و تایید رعایت استانداردهای ایمنی از سوی مراجع ذیصلاح خواهد بود. بازدید دادستان رامیان تنها به موضوع ایمنی محدود نشد و مطالبات کارگران نیز مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس گزارش‌های ارائه شده، بخشی از حقوق معوقه و حق بیمه تامین اجتماعی کارگران پرداخت نشده که این موضوع مشکلاتی را در بهره‌مندی آنان از خدمات بیمه‌ای و درمانی ایجاد کرده است. در نشست با حضور مسئولان اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اداره صنعت، معدن و تجارت، سازمان تامین اجتماعی، مدیران معدن و نمایندگان کارگران، به مالکان معدن ۱۰ روز فرصت داده شد تا نسبت به پرداخت حقوق معوقه اقدام کنند.

پیشروی تونل معدن جوزچال متوقف شد

پیشروی یکی از تونل‌های معدن زغال‌سنگ جوزچال در شهرستان رامیان با دستور دادستان این شهرستان و به دلیل نواقص ایمنی در ادامه تشدید نظارت‌ها بر ایمنی معادن گلستان و با هدف پیشگیری از حوادث مشابه رخدادهای تلخ سال‌های گذشته از جمله حادثه معدن زمستان یورت متوقف شد. به گزارش ایرنا، حادثه انفجار معدن زمستان یورت آزادشهر در سال ۱۳۹۶ که به جان باختن ده‌ها کارگر انجامید، زنگ خطری جدی

مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

سازمان منطقه آزاد تجاری - صنعتی اینچه برون در نظر دارد

نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار:

تضمین شرکت در مناقصه به مبلغ ۳,۶۴۱,۳۶۸,۸۶۰ ریال (سه میلیارد و ششصد و چهل و یک میلیون و سیصد و شصت و هشت هزار و هشتصد و شصت ریال) که ضمانتنامه بانکی و یا واریز نقدی به حساب IR۷۰۱۰۰۰۰۴۱۰۱۱۴۱۷۳۸۱۶۶۷۰۳ نزد بانک مرکزی تحت عنوان تمرکز و جوه سپرده می باشد. مدت اعتبار ضمانتنامه بانکی ارائه شده می بایست حداقل ۳ ماه پس از تاریخ افتتاح پیشنهادها بوده و برای ۳ ماه دیگر نیز قابل تمدید باشد. (زمان استرداد سپرده نقدی حدود ۱۵ روز پیش بینی میگردد)

اطلاعات تماس و آدرس دستگاه:

آدرس: گرگان، بلوار ناهارخوران، رو به روی تپه نور الشهداء ساختمان منطقه آزاد اینچه برون
تماس: ۰۱۷-۳۲۰۰۶۵۱۰

ایمیل: info@inbofz.ir

سایت سازمان: www.inbofz.ir

شناسه آگهی ۲۲۰۵۲۸۶

فراخوان عملیات اجرایی احداث پارکینگ خودروهای وارداتی منطقه آزاد اینچه برون به شماره ۱۴۰۵/۰۳/۲۴ از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت و تحویل اسناد مناقصه تا بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد. متقاضیان شرکت در مناقصه در صورت عدم عضویت در سامانه، نسبت به ثبت نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی (به صورت برخط) برای کلیه صاحبان امضای مجاز و مهر سازمانی اقدام لازم را به عمل آورند.

مواعد زمانی:

- تاریخ انتشار مناقصه: ۱۴۰۵/۰۳/۲۴

- مهلت دریافت اسناد مناقصه: ۱۴۰۵/۰۳/۲۷

- مهلت ارسال پیشنهادات: ۱۴۰۵/۰۴/۱۴

- زمان بازگشایی پاکت‌ها: ۱۴۰۵/۰۴/۱۵

شترهای گلستان؛ گنجی که در ترکمن صحرا نفس می کشد

شترها در این شهرستان مرزی نگهداری می شود که یک ظرفیت خوب در تولید شیر، دوغ و گوشت قرمز استان و نیز اقتصاد دامپروری آن به شمار می رود. عبدالملک آرخی افزود: ظرفیت شیردهی شترها در گنبدکاووس که قطب پرورش این حیوان اهلی و پرفایده در گلستان است، سالانه ۲ هزار و ۵۰۰ تن بوده که بیشتر به صورت سنتی و یا دوغ به بازار مصرف عرضه می شود. وی بایبان اینکه شترهای پرورشی در گنبدکاووس و استان گلستان عموماً از نژاد بومی ترکمن هستند، اضافه کرد: در کنار آن نژادهای کردی و پاکستانی نیز نگهداری می شوند که این تنوع نژادی ظرفیت مناسبی برای توسعه تولید در این بخش فراهم کرده است. آرخی ادامه داد: بخش عمده تولید سالانه شیر شتر گنبدکاووس در قالب دوغ مورد استفاده قرار می گیرد و با توجه به افزایش تقاضا در فصل گرما، توسعه این محصولات می تواند به تقویت اقتصاد دامپروری منطقه کمک کند.

به سبب نبود کارخانه فرآوری لبنیات شتر در منطقه مجبور است صرفاً از ۲۰ نفر شتر شیرده خود روزانه شیر یک یا ۲ نفر شتر را بدوشد و در قالب دوغ به مردم عرضه کند

صنایع فرآوری؛ حلقه مفقوده پرورش شتر در گنبدکاووس

مدیر جهادکشاورزی گنبدکاووس همچنین گفت: پرورش شتر علاوه بر تولید شیر، در تولید گوشت، فرآورده های لبنی، استفاده از پشم در صنایع دستی و احیای مراتع، نقش مهمی در اقتصاد دامپروری این شهرستان نیز دارد. وی از برنامه ریزی برای ایجاد و توسعه زیرساخت های پرورش شتر در گنبدکاووس هم خبر داد و افزود: توجه به تامین آب پایدار، تقویت اعتبارات حمایتی و توسعه صنایع تبدیلی برای تکمیل زنجیره تولید و افزایش ارزش افزوده محصولات این حیوان اهلی با مشارکت بخش خصوصی در دستور کار قرار دارد. آرخی اضافه کرد: هم اکنون تنها یک واحد پرورش شتر صنعتی در روستای «عوض حاجی» با ظرفیت ۱۳۰ نفر شتر فعال است و توسعه واحدهای صنعتی، ترویج شیردوشی مکانیزه و تقویت زیرساخت های فرآوری از دیگر برنامه های جهاد کشاورزی برای ارتقای بهره وری در این حوزه است. به گفته وی، باتوجه به ظرفیت بالای تولید شیر شتر در گنبدکاووس، توسعه صنایع فرآوری به ویژه در حوزه تولید دوغ شتر می تواند زمینه افزایش ارزش افزوده، ایجاد اشتغال و تقویت اقتصاد دامپروری منطقه را فراهم کند. آرخی از وجود ۱۸۰ بهره بردار فعال در حوزه پرورش شتر در گنبدکاووس هم خبر داد و افزود: در راستای حمایت از فعالان این بخش، سال گذشته حدود ۱۵۰ تن سبوس یارانه ای بین آنها توزیع شد.

شود در صورتی که شیر شتر حالت تخمیری داشته و نباید آنرا جوشاند. دازی از کاربری شیر شتر در تولید ۷۲ محصول با خاصیت دارویی هم خبر داد و گفت: اگر صنایع تبدیلی مرتبط با شیر شتر در منطقه راه اندازی شود علاوه بر افزایش چند برابری درآمد پرورش دهندگان، رونق پرورش شتر و ایجاد اشتغال، درآمد ارزی خوبی هم عاید کشور خواهد کرد. پرورش دهنده ۱۵۰ نفر شتر در روستای «بهرام آباد» گنبدکاووس همچنین بر لزوم حمایت از دامداران و فعالان پرورش این حیوان پرفایده و کم خرج اهلی از سوی دولت و مسوولان متولی تاکید کرد و افزود: حمایت از پرورش دهندگان این حیوان سازگار با شرایط اقلیمی بیابانی که بیشتر از خار و خاشاک این نواحی تغذیه می کند، به رونق هرچه بیشتر پرورش شتر در منطقه کمک می کند. دازی اضافه کرد: خشکسالی های چند سال گذشته و فقر علوفه در مراتع و بیابان ها از یک سو و بالا رفتن قیمت نهاده های دامی از جمله سبوس و علوفه سبب شده تا مشکلاتی برای پرورش دهندگان شتر ایجاد شود بنابراین فعالان این بخش نیاز به حمایت دولت و مسوولان متولی در تامین نهاده های دامی دارند.

نگهداری ۵۰ درصد شترهای گلستان در گنبدکاووس

مدیر جهادکشاورزی گنبدکاووس از وجود حدود هفت هزار نفر شتر در گلستان خبر داد و گفت: ۵۰ درصد این

را بدوشد و در قالب دوغ به مردم عرضه کند. ارکان ادامه داد: هر نفر شتر شیرده بالغ روزانه تا ۱۵ کیلوگرم شیر می دهد که غالباً توسط پرورش دهندگان در قالب دوغ و در بطری های ۱.۵ لیتری و هر یک به مبلغ ۷۰ هزار تومان به مصرف کنندگان منطقه فروخته می شود. وی تصریح کرد: با احداث واحد فرآوری لبنیات شتر می توان درآمد بالایی را عاید پرورش دهندگان کرد ضمن اینکه حمایت و پشتیبانی دولت در تامین نهاده های یارانه ای (سبوس، کنسانتره و علوفه) ضروری است.

لبنیات شتر قابلیت صادرات و ارزآوری دارد

یکی دیگر از پرورش دهندگان شتر در منطقه گنبدکاووس هم با گله از نبود صنایع تبدیلی مرتبط با شیر شتر در منطقه، گفت: در صورت راه اندازی این صنایع می توان فرآورده های لبنی این حیوان را که مشتریان زیادی در کشورهای جهان دارد، صادر و ارزآوری خوبی برای کشور بدست آورد. مصطفی دازی افزود: یکی از مشکلات عدم راه اندازی صنایع تبدیلی شیر شتر در منطقه با وجود علاقمندی سرمایه گذاران، قوانین وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی است که مانع از اعطای مجوز «سبب سلامت» به شیر این حیوان می شود. وی اضافه کرد: متولیان وزارت بهداشت معتقدند که برای میکروبی زدایی، شیر شتر هم همانند شیر دیگر حیوانات اهلی مانند گاو، گوسفند و بز باید جوشانده و سپس به بازار عرضه

مهاجرت آنها به شهرها نیز جلوگیری کند.

رونق پرورش شتر مستلزم صنایع فرآوری و حمایت دولت

برخی از پرورش دهندگان شتر در گلستان و گنبدکاووس هم بایبان مزایای پرورش این حیوان اهلی پرفایده اما کم خرج، معتقدند که استقرار صنایع تبدیلی (فرآوری) در حوزه لبنیات، گوشت و پشم شتر تحولی بزرگ در توسعه و رونق پرورش این حیوان در منطقه کمک زیادی خواهد کرد. یکی از پرورش دهندگان شتر از اهالی روستای «قوریلچه» بخش مرکزی گنبدکاووس در این خصوص گفت: شتر حیوان پرفایده ای است که همه اجزای بدن آن از شیر و گوشت گرفته تا پشم آن خاصیت دارویی دارد و می تواند به کسب و کاری پردرآمد برای اهالی گلستان و این شهرستان مرزی تبدیل شود. تا قان محمد ارکان بایبان اینکه اکنون از شیر، گوشت و پشم شتر به صورت سنتی و توسط اهالی بومی منطقه گلستان و ترکمن صحرا استفاده می شود، افزود: در صورتی که یک واحد فرآوری لبنیات در منطقه گنبدکاووس احداث شود و انواع فرآورده های لبنی آن به صورت پاستوریزه و بسته بندی به مردم ارائه شود، باتوجه به خاصیت دارویی آن، بدون تردید بازار مصرف بسیار بالایی خواهد داشت. وی که بیش از ۵۰ نفر شتر دارد، اضافه کرد: به سبب نبود کارخانه فرآوری لبنیات شتر در منطقه مجبور است صرفاً از ۲۰ نفر شتر شیرده خود روزانه شیر یک یا ۲ نفر شتر

پرورش شتر در مناطق شمالی استان گلستان بویژه در گنبدکاووس با شرایط اقلیمی مناسب و با برخورداری از هزاران هکتار مرتع، بیابان و شوره زارهایی با پوشش گیاهی نسبتاً خوب به باور کارشناسان، از ظرفیت های بالقوه پرورش این حیوان اهلی و البته پرفایده در این شهرستان مرزی است که در صورت استقرار صنایع تبدیلی و فرآوری مناسب می تواند به رونق تولید، ارتقای درآمد و اشتغال بیشتر اهالی این دیار کمک کند. به گزارش ایرنا، به باور کارشناسان، شرایط اقلیمی مناسب ترکمن صحرا و وجود پوشش گیاهی قابل اتکا در بخش هایی از این پهنه، زمینه ای فراهم کرده که شتر به عنوان دام سازگار با اقلیم خشک و نیمه خشک، بتواند نقش مؤثری در اقتصاد روستایی و معیشت جوامع محلی ایفا کند. با این حال، بهره برداری از این ظرفیت طبیعی همچنان با چالش هایی از جمله ضعف زیرساخت های فرآوری، کمبود سرمایه گذاری هدفمند و نبود زنجیره کامل تولید و بازار مواجه است که موجب شده این «گنج پنهان» هنوز آن گونه که باید در معادلات اقتصادی استان جای نگذرد. کارشناسان معتقدند توجه به توسعه صنعت پرورش شتر می تواند ضمن تقویت اقتصاد پایدار در مناطق مرزی و کم برخوردار، به اشتغال زایی و استفاده بهینه از منابع طبیعی کم بازده نیز کمک کند. پرورش شتر از جمله مشاغل سنتی مردم نواحی شمالی گلستان موسوم به ترکمن صحراست و مردمان این قوم که غالباً زندگی عشایری و دامدار هستند از دیرباز به نگهداری و پرورش این حیوان به عنوان جزئی از فرهنگ و اقتصاد خویش مبادرت داشته و دارند. مطابق آخرین داده های مدیران جهادکشاورزی گنبدکاووس، از مجموع هفت هزار نفر شتر فعلی در گلستان، ۵۰ درصد آن در این شهرستان مرزی نگهداری می شود و صدها خانوار عموماً ترکمن با نگهداری این حیوان و فروش شیر، دوغ و گوشت آن به شیوه سنتی، امرار و معاش می کنند. به باور کارشناسان در صورت ایجاد زیرساخت های مناسب بویژه تامین آب، صنایع تبدیلی و فرآوری شیر و دوغ شتر می توان زمینه افزایش ارزش افزوده، ایجاد اشتغال و تقویت اقتصاد دامپروری منطقه را دوچندان کرد زیرا همه تولیدات این حیوان به سبب مصرف غذای طبیعی، ارگانیک بوده و جنبه دارویی هم دارد. آنها معتقدند که توجه به پرورش شتر که حیوانی با صرفه اقتصادی بالاست (خوراک کم و تولید شیر، دوغ و گوشت با ارزش بالا) در مناطق شمالی و مرزی گلستان و گنبدکاووس می تواند علاوه بر ایجاد درآمد پایدار برای اهالی بویژه جوانان از